

וכן ולד המוקדשין, וגם האם וגם הולד הם מוקדשין, ובכל זאת, לא ינוק מן המוקדשין. ואחרים מתנדרים כן.

מבואר במסכת בבא מציעא [פז א] שמן התורה, פועל אוכל ממה שעובד בין במחובר ובין בתלוש, כמו שאמרה התורה [דברים כג]. וכן בהמה אוכלת בשעת עבודתה בתלוש, ואסור לחסום פיה, כמו שאמרה התורה [דברים כה].

ואומרת המשנה: במה דברים אמורים? בשל הדיוט, אבל בשל הקדש, אין הפועלים אוכלים. וחוסמים את פי הבהמה.

והטעם יבואר בגמרא (461).

הפועלים, העושין מלאכה בשל הקדש, לא יאכלו מן גרוגרות (462) של הקדש (463).

וכן, פרה, הדשה בשל הקדש, לא תאכל (464) מכרשיני [מין מאכל בהמה] חקדש.

מעילה?

ותירץ, שהוה אמינא, שאכן לשאר בני אדם אסור, ומועלין בו, מה שאין כן לפועל מותר, כשם שבחולין מותר לפועל, על אף שבלי ספק אסור לשאר אדם, מטעם גזל.

והשיטה מקובצת [שם] מתרץ בשם הריטב"א, שמדובר שהמקדיש הקדיש את התבואה, והתנה שלא תחול קדושה עליה, אלא על דמיה כשימכרנה. ולכן, סלקא דעתך שיותר לאכול. לפיכך, מיעטתו התורה, ואסור. [ועיין בקובץ שיעורים חלק ב].

462. בפירוש א הגירסא: בגרנות.

ובכל אופן הגירסא "גרוגרות" אינה מדוייקת, כי הפועלים אינם אוכלים אלא בדבר שלא נגמרה מלאכתו, כדאייתא בבבא מציעא [פט א]. פירוש ב.

463. וזה לשון הרמב"ם [פרק ח מהלכות מעילה הלכה א] "הפועלים שהן עושין בהקדש, אף על פי שפסקו עמהן מזונות, לא יאכלו מגרוגרות של הקדש. ואם אכלו, מעלו. אלא, ההקדש נותן להם דמי מזונות".

ומוסיף רבינו עובדיה: והם קונים מן השוק.

464. גירסת השיטה מקובצת.

ולפי ביאור זה תתורץ גם קושית הקרן אורה, המקשה: והלא הוי "מתנה על מה שכתוב בתורה"? ולפי דברים אלו יבואר על נכון, מפני שמתחלה לא הקדיש לחלבו, או לאכילת פועלים.

ויש לדון כאן בדין "דבר שלא בא לעולם", ואכמ"ל.

אלא, שבמעשר בהמה, לכאורה, לא שייך לומר כן, מאחר שחייב להקדישו, ולעשרו, ואיך יכול להתנות תנאים ולשייר לעצמו שיריים? בשלמא בדבר שמקדיש מרצונו, יכול להקדיש כרצונו, אבל מעשר בהמה, הלא חייב להקדישה כמות שהיא בלי הגבלה?

ומבאר המיוחס לרש"י בשם רבו, שגם במעשר בהמה אינו מחויב, ויכול לעכב בהמה זו שלא תיכנס לדיר להתעשר עד לאחר זמן, הלכך, מעשרו הוי כנדבה! ויכול להתנות בו תנאי זה. ומוסיף שלכן קראתו המשנה "אחרים", היינו בני אדם שאינם מחמירין כראוי.

ועיין בבוועז, המוסיף עוד אופנים שיכול לפטור עצמו ממעשר בהמה.

461. בגמרא נדרש מפסוקים, עיין בהערה 469. והקשה התוס' הרא"ש [בבא מציעא שם], למה צריך לדרוש זאת מדרשות הכתובים, הלא פשוט שאסור, כיון שהוא של הקדש ויש בו